

Sygn. akt I C 722/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2019 r.

Sąd Rejonowy w Sanoku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Dziewulski

Protokolant: st. sekr. sądowy Bogusława Obłój

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2019r. w Sanoku,

na rozprawie

sprawy z powództwa : G. C., A. Z., A. G. wspólników P.U.H. (...) s.c. w T.

przeciwko : M. M.,

o zapłatę,

I. Zasądza od pozwanego M. M. solidarnie na rzecz powodów G. C., A. Z., A. G. wspólników spółki cywilnej P.U.H. "N. (...)" z siedzibą

w T. kwotę 573,76 zł (pięćset siedemdziesiąt trzy złote 76/100) z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 15 kwietnia 2019r. do dnia zapłaty.

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie .

III. Zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego M. M. kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych 60/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 722/19 upr.

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 24 września 2019 r.

W dniu 15 kwietnia 2019 r. powód G. C., A. Z., A. G. wspólnicy P.U.H. (...) s.c. z siedzibą w T. wniósł do Sądu Rejonowego w Sanoku pozew, którym domagał się zasądzenia na jego rzecz, od pozwanego M. M., kwoty 2823,76 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od dnia 15 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego. W treści uzasadnienia powód wskazał, iż w dniu 6 kwietnia 2017 r. pozwany M. M. zawarł umowę pożyczki z (...)Sp. z o.o. z siedzibą w T.. Zgodnie z postanowieniami tej umowy, pozwanemu udzielona została kwota pożyczki w wysokości 5250 zł, która miała być płatna w 24 ratach. Powód wskazał, iż na mocy umowy powierniczego przelewu wierzytelności nabył przysługującą przeciwko pozwanemu wierzytelność. Podniósł, iż z uwagi na brak zapłaty 2 pełnych kolejnych rat pożyczki, pismem z dnia 27 września 2018 r. zawarta z pozwanym umowa została wypowiedziana. Powód wskazał, iż do dnia wniesienia powództwa M. M. dokonał 11 częściowych wpłat na poczet należności z tytułu pożyczki. (k: 3-6).

W dniu 13 maja 2019 r. Sąd Rejonowy w Sanoku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym nakazał pozwanemu M. M., aby zapłacił solidarnie na rzecz powodów G. C., A. Z., A. G. kwotę 2823,76 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia 15.04.2019 r. do dnia zapłaty. (k: 28).

W dniu 23 maja 2019 r. pozwany M. M. wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia na jego rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego. W treści uzasadnienia pozwany zakwestionował skuteczność zawarcia umowy pierwotnej oraz jej wykonanie przez stronę powodową lub jej poprzednika prawnego. Ponadto pozwany zakwestionował umowę cesji zarzucając, że powodowi nie przysługuje legitymacja procesowa do wytoczenia niniejszego powództwa. Dodatkowo wskazał, iż w umowie na którą powołuje się strona powodowa znalazły się postanowienia kształtujące prawa i obowiązki pożyczkobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. M. M. podniósł, że z przedłożonej przez powodów kserokopii umowy wynika, że dodatkowe, niczym nieuzasadnione prowizje stanowiły równowartość 75 % kwoty, która miała być wypłacona na rzecz pożyczkobiorcy. Zatem opłaty te pozostają zupełnie nieekwiwalentne w stosunku do ewentualnych nakładów, które zostały poczynione przez pożyczkodawcę w związku z zawarciem umowy pożyczki. (k: 30-32).

W treści pisma z dnia 2 lipca 2019 r. powód wskazał, iż wysokość określonej w umowie prowizji ustalona została w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2016 r. poz. 1258). Podniósł, że w treści art. 36 a tej ustawy wskazane zostały maksymalne koszty jakie konsument może ponieść poza kosztami odsetek. Natomiast w art. 36 a ust. 2 wskazano, iż pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Powód wyjaśnił, iż dochodzona przez niego kwota prowizji – w wysokości 2250 zł nie przewyższa sumy ustalonej w oparciu o wzór wskazany w art. 36 a ust. 1 ustawy, nie przekracza także całkowitej kwoty udzielonego pozwanemu kredytu. W związku z tym, zdaniem powoda brak jest podstaw do kwestionowania jej wysokości. (k: 40-44).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 kwietnia 2017 r. pozwany M. M. zawarł z (...) z siedzibą w T. umowę pożyczki gotówkowej. W treści § 1 ust. 1 umowy wskazano, że jej przedmiotem jest udzielenie pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 5250 zł na okres od dnia 6 kwietnia 2017 r. do 5 maja 2019 r. Zgodnie z regulacją § 1 ust. 3 umowy całkowita kwota kapitału pożyczki jest równa 3000 zł. Natomiast w treści § 10 ust. 1 umowy ustalono, iż od kapitału pożyczki pożyczkodawca pobierze prowizję w wysokości 2250 zł. Pożyczka miała być płatna w 24 miesięcznych ratach – zgodnie z załączonym do umowy harmonogramem. W dniu 7 kwietnia 2017 r. w T. pomiędzy (...) z siedzibą w T., a powodem A. Z., A. G., (...) s.c. z siedzibą w T. została zawarta umowa przelewu wierzytelności. W dniu 14 kwietnia 2017 r. pomiędzy powodem, a J. Z. została zawarta umowa przeniesienia prawa majątkowego nr (...). Następnie pomiędzy wyżej wymienionymi stronami, w dniu 7 maja 2018 r. zawarta została umowa powierniczego przelewu wierzytelności – w oparciu o którą, powód nabył przysługującą od pozwanego M. M. wierzytelność. Kolejno, pismem z dnia 13 kwietnia 2018 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 488,41 zł. Następnie, w związku z brakiem uregulowania zobowiązania przez pozwanego, pismem z dnia 27 września 2018 r. powód wypowiedział zawartą z M. M. umowę pożyczki jednocześnie informując, iż jest on zobowiązany do zapłaty kwoty w łącznej wysokości 2634,34 zł.

/dowód – umowa pożyczki gotówkowej wraz z harmonogramem spłaty – k: 7-9; umowa przelewu wierzytelności z dnia 07.04.2017 r. – k: 10; umowa przeniesienia prawa majątkowego nr (...) z dnia 14.04.2017 r. – k: 11-12; odpis z KRS – k: 15-16; umowa spółki cywilnej z dnia 03.02.2014 r. – k: 18; umowa powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 07.05.2018 r. – k: 19-20; wezwanie do zapłaty z dnia 13.04.2018 r. – k: 23; wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 27.09.2018 r. – k: 25/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów, których treść nie została w żaden sposób zakwestionowana przez strony, nie budzą one również zastrzeżeń pod względem formalnym. Dlatego Sąd uznał je za w pełni wiarygodne.

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie przywołać należy treść art. 720 § 1 k.c. który stanowi, iż przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a

biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast zgodnie z treścią art. 353 § 1 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić. Jak wynika z ustaleń Sądu powód przedłożył zawartą przez pozwanego M. M. umowę pożyczki (wraz z dołączonym do niej harmonogramem spłaty), skierowane do pozwanego wezwanie do zapłaty, wypowiedzenie umowy pożyczki, jak również zawartą z poprzednim wierzycielem umowę cesji wierzytelności. Zdaniem Sądu powód wypełnił zatem ciężący na nim, z mocy art. 6 k.c. obowiązek wykazania, że przysługuje mu roszczenie wobec pozwanego, iż posiada legitymację czynną do wystąpienia z niniejszym powództwem. Podkreślenia wymaga, iż pełnomocnik pozwanego w jakikolwiek sposób nie uzasadnił podniesionych w powyższym zakresie zarzutów.

W dalszej kolejności należy odnieść się do zarzutu pełnomocnika pozwanego, który kwestionuje wysokość naliczonej (w oparciu o § 10 ust. 1 zawartej przez pozwanego z poprzednim wierzycielem umowy pożyczki) prowizji w kwocie 2250 zł. W tym kontekście przywołać należy art. 385¹ k.c. zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niewątpliwie zawierając umowę pożyczki pozwany działał jako konsument, zaś strony nie uzgadniały jej poszczególnych postanowień, lecz skorzystały ze wzorca jakim posługiwał się pożyczkodawca w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek. Jednocześnie wskazać należy, że postanowienie umowne dotyczące obciążenia pozwanego prowizją za udzielenie pożyczki nie stanowiło świadczenia głównego stron z tytułu umowy pożyczki. Możliwa jest zatem jego ocena pod kątem naruszenia wyżej wymienionego przepisu. Za słuszne należy uznać stanowisko powoda, który utrzymuje, że na gruncie przepisów ustawy z dnia 11 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1083) przewidziana została możliwość obciążenia konsumenta kosztami związanymi z udzieleniem pożyczki. Powyższe wynika z treści art. 5 pkt 6 tej ustawy, który stanowi, iż na całkowity koszt kredytu składają się wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Jednakże okoliczność, iż dopuszczona jest możliwość obciążenia pożyczkobiorcy prowizją za udzielenie pożyczki nie daje podstaw do stwierdzenia, że jej kwota może zostać przez pożyczkodawcę ustalona w sposób dowolny, całkowicie oderwany od poniesionych przez niego w związku z udzieleniem konsumentowi pożyczki kosztów. Opłatą przygotowawczą lub prowizją za udzielenie pożyczki może być wyłącznie opłata lub prowizja, służąca pokryciu kosztów rozpatrzenia wniosku kredytowego, bądź przygotowania i zawarcia umowy kredytowej. Oczywiście koszty te mogą mieć charakter zryczałtowany, niemniej jednak przyjęty ryczałt winien korespondować z kosztem czynności, które pożyczkodawca zmuszony był podjąć w związku z przygotowaniem i zawarciem umowy pożyczki. Podkreślenia wymaga, że w świetle treści art. 6 k.c. oraz 232 k.p.c. to pożyczkodawca zobowiązany jest do wykazania zasadności pobrania opłaty w naliczonej przez siebie wysokości. W związku z tym powinny zostać wskazane sprecyzowane kryteria, które stanowiły podstawę ustalenia wysokości prowizji, w szczególności jakie czynności musiały zostać podjęte w związku z czynnością za którą pobierana jest opłata. Tymczasem w realiach niniejszej sprawy powód kryteriów takich nie wskazał, nie podał jakie czynności podjęte przez jego poprzednika prawnego w związku z zawarciem umowy pożyczki miałyby uzasadniać naliczenie przez niego prowizji za udzielenie pożyczki w wysokości 2250 zł, co stanowi równowartość 75 % kwoty udzielonej pozwanemu pożyczki. (3000 zł). Co prawda naliczona przez pożyczkodawcę prowizja nie przekracza określonej w art. 36 a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim maksymalnej dopuszczalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, niemniej jednak stanowi ona sumę zbliżoną do maksymalnej wysokości tych kosztów. Zaznaczenia wymaga, iż wbrew prezentowanemu przez powoda stanowisku, okoliczność, iż ustawodawca określa poziom maksymalnej wysokości tego rodzaju kosztów, nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia, że pożyczkodawca każdorazowo, niezależnie od rzeczywiście poniesionych przy zawieraniu umowy kosztów, mógłby naliczyć takie pozaodsetkowe koszty kredytu w wysokości maksymalnej bądź zbliżonej do ich górnego poziomu. Z pewnością treść przepisu art. 36 a ustawy o kredycie konsumenckim nie uprawnia do wysnucia takiego wniosku, albowiem celem wprowadzenia tej regulacji była ochrona kredytobiorców przed nadmiernym obciążeniem kosztami udzielenia pożyczki przez

firmy pożyczkowe, nie zaś niejako przyznawanie pożyczkodawcom uprawnienia do naliczania opłat za udzielenie pożyczki w maksymalnej (bądź zbliżonej do maksymalnej) kwocie, niezależnie od rzeczywistego poniesienia przez nich jakichkolwiek kosztów w związku z zawarciem umowy pożyczki.

Podkreślić należy, że w związku z okolicznościami zawarcia danej umowy pożyczki usprawiedliwione mogłoby być obciążenie pożyczkobiorcy maksymalnymi (bądź zbliżonymi do maksymalnych) kosztami zawarcia kredytu ustalonymi według wzoru ustalonego w art. 36 a ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, jednakże obciążenie pożyczkobiorcy taką opłatą musi znajdować uzasadnienie w ściśle określonych względach związanych z zawarciem danej umowy pożyczki (takich jak koszty dojazdu do klienta, wysokość kosztów utrzymania biura itp.). Przy czym obowiązek dowodzenia, że istniały podstawy do ustalenia prowizji za udzielenie pożyczki na poziomie tak wysokim, jak w przypadku pożyczki z dnia 6 kwietnia 2017 r. spoczywał na powodzie – który nie podjął żadnej inicjatywy dowodowej w tym zakresie. Powód nie podjął nawet próby wykazania, jakie czynności musiały zostać podjęte przez pożyczkodawcę oraz jaka jest wysokość związanych z tymi czynnościami kosztów – co uzasadniałoby naliczenie prowizji na poziomie 2250 zł. Zauważenia wymaga, że przedmiotowa umowa sporządzona została przy wykorzystaniu standardowego wzorca umownego stosowanego przez pożyczkodawcę trudniącego się udzielaniem pożyczek. Z pewnością zatem brak jest podstaw do uznania, że taki koszt był uzasadniony. Z zasad doświadczenia życiowego wynika bowiem, że dla firmy profesjonalnie trudniącej się udzielaniem pożyczek osobom fizycznym, koszty przygotowania umowy oraz sprawdzenia zdolności kredytowej kredytobiorcy nie będą wynosiły 2250 zł, ani nie będą nawet zbliżone do tej kwoty.

W tym miejscu podkreślić należy, że w świetle treści art. 385¹ k.c. za niedozwolone klauzule umowne uznać należy te postanowienia umowne, które pod postacią opłaty formalnie pobieranej na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności (w tym przypadku prowizji za udzielenie kredytu), w istocie stanowią dla pożyczkodawcy ukryte przed konsumentem źródło dodatkowego zysku, pozwalające mu omijać przepisy regulujące wysokość odsetek maksymalnych, a także dopuszczalność naliczenia kary umownej za niespełnienie świadczenia niepieniężnego. W realiach niniejszej sprawy powód nie wykazał (ani nawet nie podjął takiej próby), że w związku z zawarciem umowy pożyczki (jego poprzednik prawny) istotnie poniósł koszty, które uzasadniałyby przyjęcie ryczałtowej prowizji w wysokości 2250 zł. W tym stanie rzeczy uznać należy, że ustalona w umowie kwota prowizji jest rażąco zawyżona, jej wysokość w jakimkolwiek zakresie nie odpowiada poniesionym przez pożyczkodawcę w związku z zawarciem umowy kosztom. W związku z tym uznać należy, iż powyższe postanowienie umowne rażąco narusza interes pozwanego – jako konsumenta, co za tym idzie nie jest dla niego wiążące. Z tych względów Sąd uznał, iż brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda w zakresie kwoty 2250 zł.

Mając na uwadze powyższe, w pkt I wyroku Sąd zasądził od pozwanego M. M. solidarnie na rzecz powodów G. C., A. Z., A. G. wspólników spółki cywilnej P.U.H. (...) z siedzibą w T. kwotę 573,76 zł z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 15 kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty.

W pkt II wyroku Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Zawarte w pkt III wyroku orzeczenie o kosztach postępowania znajduje oparcie w treści art. 100 k.p.c. Przy uwzględnieniu faktu, iż powód utrzymał się z żądaniem zaledwie w 20% (573, (...),76), w oparciu o treść wyżej wymienionego przepisu Sąd uznał, iż w takim zakresie powinny zostać przez strony poniesione koszty niniejszego postępowania - których łączna wysokość wyniosła 1917 zł (koszty zastępstwa prawnego obu stron postępowania w łącznej w wysokości 1800 zł, opłata od pozwu w kwocie 100 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł). W niniejszej sprawie pozwany poniósł koszty zastępstwa prawnego w wysokości 900 zł - § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804). Zasądzona przez Sąd od powoda na rzecz pozwanego kwota 516,60 zł stanowi różnicę pomiędzy poniesioną przez pozwanego sumą kosztów postępowania, a kwotą którą powinien on ponieść w stosunku do stopnia w którym przegrał sprawę (900 – 0,2*1917).